

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Терехов Є.М., к.е.н., доц.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

На сьогодні основні небезпеки зовнішнього середовища для України зосереджені в сфері енергетики, в фінансовій та торговій сферах і саме ці сфери є провідними з погляду забезпечення економічної безпеки держави. Саме енергетична сфера впливає на фінансову безпеку держави, і саме вона буде визначати економічний розвиток України в найближчі роки.

Як сфера фінансів, так і сфера енергетики пов'язані з металургією та хімічною промисловістю, які є найбільшими споживачами енергоресурсів. З іншого боку саме валютні надходження від продажу металу та хімічної продукції визначають фінансову стабільність в українській фінансовій системі.

З металургією і хімією пов'язані значною мірою проблеми української економіки та її національної безпеки. Дослідження засвідчують, що зовнішній попит на продукцію цих галузей практично визначає перспективи розвитку економіки в цілому [1].

Саме металургічна та хімічна промисловість формують енергетичний баланс України та визначають ціноутворення на газовому ринку. Наповнення бюджету за рахунок податкових платежів, здатність держави впливати на валютний курс за рахунок валютних надходжень суттєво залежать від доходності металургійної та хімічної промисловості, яку визначають ціни на енергоресурси, що відповідно впливає на економічну безпеку держави.

Конкурентоспроможність продукції хімічної та металургійної промисловості на зовнішньому ринку впливає на проблему зовнішнього боргу України, адже зменшення надходження валюти змушує державу запозичувати кошти міжнародних фінансових інститутів.

Отже, на економічну стабільність держави та її залежність від зовнішніх факторів глобального економічного середовища суттєво впливає структура української економіки.

Таким чином, можна визначити коло факторів, що впливають на рівень фінансової та економічної стабільності України:

- ціна на енергоресурси,
- обсяги експорту та стабільність та конкурентоспроможність хімічної та металургійної промисловості,
- валютні надходження та державний борг та бюджет.

У фінансовій сфері найбільшу стурбованість викликає стан бюджету країни, адже в останні роки країна знаходиться в умовах зростаючого бюджетного дефіциту, що викликає потребу у рефінансуванні державного боргу за рахунок ресурсів МВФ ті ін.

Складовою частиною фінансової безпеки України є стан її банківської системи. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи, але існують ризики швидкого зростання присутності іноземного капіталу у банківській системі країни, пов'язані з можливою втратою суверенітету у сфері грошово-кредитної політики, можливим посиленням нестабільності, несподіваними коливаннями ліквідності банків, спекулятивними змінами

попиту та пропозиції на грошово-кредитному ринку, можливим відтоком фінансових ресурсів.

Для нейтралізації негативних ефектів у сфері банківської системи в Україні доцільно ввести нормативно-організаційний відбір і моніторинг доступу іноземного банківського капіталу на основі національних пріоритетів розвитку; ввести заборону на доступ банків з офшорних зон, а також розробити чіткі правила продажу банків з національним капіталом іноземним власникам.

Вагомим фактором, який впливає на стан економічної безпеки України, є інвестиційна складова, оскільки випереджальні темпи економічного зростання потребують належного фінансування. За таких умов попит національних економік на інвестиційні ресурси постійно зростає, що загострює конкурентну боротьбу на ринку прямих іноземних інвестицій. Недолік внутрішніх інвестиційних ресурсів в останні роки активно покривався за рахунок припливу іноземних інвестицій. Але серед прямих іноземних інвестицій значна частина належала спекулятивному капіталу. Це підтверджується тим фактом, що за час фінансово-економічної кризи спостерігався значний відтік прямих інвестицій (більше 2 млрд. дол.) [2].

Але Україна є потенційно привабливою для інвесторів країною за рахунок таких факторів:

- зручне геополітичне місце розташування,
- високий рівень природно-ресурсної забезпеченості,
- дешева кваліфікована робоча сила,
- значний потенціал зростання внутрішнього споживчого ринку.

Ще одним чинником економічної безпеки України є енергетична складова, яка визначає стан паливно-енергетичних галузей.

Економічна безпека у сфері виробництва металу та хімії є похідною від стану фінансово-енергетичної системи, оскільки орієнтовані на експорт галузі України являються енерго – і фінансово витратними.

1. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз Т. Мельник – http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mep/2009_8_9/08-3612/10_Melnuk1.pdf

2. Офіційна сторінка Державного комітету статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Економіка та менеджмент: перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 22–24 червня 2012 року / за заг. ред. -О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 134-135.